

บทคัดย่อ

ข้อตกลงระหว่างสมรส(Postnuptial agreement) หมายถึง ข้อตกลงที่ชายหญิงทำขึ้นหลังจากเป็นสามีภริยากันตามกฎหมายและในระหว่างที่ยังเป็นสามีภริยากันอยู่ โดยทั่วไป ข้อตกลงระหว่างสมรสแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ข้อตกลงระหว่างสมรสเกี่ยวกับความสัมพันธ์ส่วนตัว เช่น ข้อตกลงแยกกันอยู่ชั่วคราว ข้อตกลงกำหนดทัศนคติบนเรื่องความประพฤติ ข้อตกลงหย่าโดยความยินยอม เป็นต้น และข้อตกลงระหว่างสมรสเกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางทรัพย์สิน เช่น ข้อตกลงเกี่ยวกับการจัดการสินสมรส ข้อตกลงแบ่งแยกทรัพย์สิน ข้อตกลงเปลี่ยนแปลงสถานะของทรัพย์สิน เป็นต้น ซึ่งตามกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศ ทั้งในระบบคอมมอนลอว์ เช่น มลรัฐออนตาริโอ ประเทศแคนาดา มลรัฐมินเนโซตา มลรัฐแคลิฟอร์เนีย มลรัฐเท็กซัส และมลรัฐเนวาดา ประเทศสหรัฐอเมริกา และในระบบซีวิลลอว์ เช่น ประเทศเยอรมัน ประเทศสวิสเซอร์แลนด์ และประเทศสเปน สามีภริยาสามารถทำข้อตกลงระหว่างสมรสได้โดยมีหลักเกณฑ์ที่แตกต่างกันไป โดยส่วนใหญ่จะกำหนดให้ข้อตกลงระหว่างสมรสต้องทำเป็นลายลักษณ์อักษร และหากเป็นข้อตกลงเกี่ยวกับบอสังหาริมทรัพย์จะต้องจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ในกรณีที่สามีหรือภริยาเป็นผู้หย่อนความสามารถในการใช้สิทธิตามกฎหมาย เกือบทุกประเทศกำหนดให้การเข้าทำข้อตกลงระหว่างสมรสจะต้องได้รับความยินยอมจากบุคคลหรือคณะบุคคลที่กฎหมายกำหนดหรือได้รับอนุญาตจากศาล นอกจากนี้ กฎหมายของประเทศในกลุ่มคอมมอนลอว์ได้กำหนดหลักการพิเศษให้สามีภริยาที่จะทำข้อตกลงระหว่างสมรสมีหน้าที่ต้องเปิดเผยสถานะทางทรัพย์สินและหนี้สินให้อีกฝ่ายหนึ่งทราบในขณะที่เข้าทำข้อตกลงระหว่างสมรส เพื่อให้สามีภริยาใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจทำข้อตกลงระหว่างสมรสอีกด้วย

จากการศึกษากฎหมายต่างประเทศเปรียบเทียบกับกฎหมายไทย ผู้เขียนจึงเสนอให้ประการแรก ควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติมาตรา 1469 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ให้ศาลมีอำนาจพิจารณาความเป็นธรรมของผลการบอกล้างสัญญาระหว่างสมรสเกี่ยวกับทรัพย์สินของสามีภริยาและมีคำสั่งอย่างใดเพื่อความเป็นธรรมแก่ทั้งสองฝ่าย ประการที่สอง ควรตีความสัญญาระหว่างสมรสเกี่ยวกับทรัพย์สินของสามีภริยาให้ครอบคลุมถึงข้อตกลงระหว่างสมรสเกี่ยวกับการจัดการทรัพย์สินหรือสิทธิในทรัพย์สินเมื่อขาดจากการสมรสด้วย ประการที่สาม ควรกำหนดหลักเกณฑ์การทำข้อตกลงระหว่างสมรสของคู่สมรสที่เป็นคนวิกลจริต และคนไร้ความสามารถไว้โดยเฉพาะ และประการสุดท้าย ควรให้สิทธิสามีภริยาทำข้อตกลงระหว่างสมรสเลือกใช้ระบบแยกทรัพย์สินในการบริหารจัดการทรัพย์สินระหว่างสามีภริยาได้

Postnuptial agreement is a contract between spouses, signed during marriage. Generally, the postnuptial agreement can be divided into two types. First is an agreement on personal relationship between husband and wife such as a separation agreement, bond and divorce agreement by mutual consent agreement. While the other is an agreement on the division of property, which covers the management community property agreement, partition of community property agreement and transmutation agreement. According to local and international laws—including both the common law legal systems recognized in Canada's Ontario and United States of America's Minnesota, California, Texas and Nevada, and the civil law legal systems recognized in Germany, Switzerland and Spain—spouses can draft and enter a postnuptial agreement on different terms. However, for a postnuptial agreement to be valid, an agreement must be in writing and, if it is an agreement on property, it must be executed and signed at the presence of officers. If a husband or a wife is considered mentally incompetent, almost every country requires that the postnuptial agreement must be signed with the consent of court or those appointed by law. Moreover, the common-law countries state that, to enter a postnuptial agreement, spouses are to disclose their property and debts so that each of them can take that information into account in their decision-making.

After studying and comparing international with Thai laws, I would like to put forward some proposals. First, changes should be made in the 1469 section of the Civil and Commercial Code, providing the court with the rightful authority to consider effect of avoidance postnuptial agreement on division of property so that the spouses are entitled to fair benefits. Secondly, a postnuptial agreement on the spouses' property should be interpreted to include an agreement on the division of property after the dissolution of marriage. Thirdly, the law should specify the regulations especially for the mentally incompetence who want to enter a postnuptial agreement. Last but not least, spouses planning a postnuptial agreement should be granted the right to opt for the separation of property system to manage their property.